

Om det s. k. tillräknelighetsproblemets behandling i en blivande svensk strafflag.

Av Hjalmar Westring,
President i Svea Hovrätt.

Enligt alla moderna straffrättssystem förutsättes det, för att en person över huvud skall kunna straffas, att han, då han begick en objektivt sett brottslig gärning, hade en viss sinnesbeskaffenhet, som tidigare allmänt betecknats såsom tillräknelighet men numera ofta angives såsom mottaglighet för motiv eller straffmottaglighet. Tillräknelighet är först och främst utesluten, om gärningsmannen är under en viss ålder, den kriminella myndighetsåldern ¹⁾. Den åter, som nått denna ålder, får i allmänhet anses såsom tillräknelig. Men om hans sinnesbeskaffenhet i högre grad avviker från den, som återfinnes hos normala personer, anses straff ej böra användas mot honom. Lagarna förklara därför en sådan abnorm person fri från straff för gärning, som han begått i sitt abnorma tillstånd. Erfarenheten visar emellertid, att mellan de helt abnorma och de normala tillstånden finnas övergångstillstånd, som, när de nått en viss grad av avvikelse från det normala, göra det betänkligt att använda de allmänna reglerna. Lagarna innehålla därför vanligen särskilda regler rörande de s. k. förminskat tillräkneliga eller halvabnorma ²⁾.

¹⁾ På frågan om de minderåriga skall jag här icke ingå.

²⁾ Jfr. Johan C. W. Thyrén, Straffrättens allmänna grunder, 1907, s. 45 o. f.; Schema att användas vid föreläsningar i allmän straffrätt, 1910, s. 22 o. f.; Principerna för en strafflagsreform I, 1910, s. 150 o. f.;

Thyrén hävdar i sitt arbete, Principerna för en strafflagsreform¹⁾, att den andliga abnormiteten i båda sina linjer, själssjukdom och utvecklingshämning, då den uppnår högre grader (helabnormitet), måste medföra, att straffförfarande blir otillämpligt, oberoende av vilken grund man vill uppställa för straffet. Skälet härtill är, säger författaren²⁾, antingen, då brottslingen efter gärningens begående tillfrisknat, att hans samhällsfarlighet, såsom helt och hållet knuten till hans abnormitet, av sig själv bortfallit med denna och därför icke behöver någon särskild samhällsreaktion, eller, därest hans abnormitet och därmed även hans samhällsfarlighet fortfar, att samhället för detta fall har en lämpligare reaktion än straffet till hands (internering på vårdanstalt). Det framhålles ock, att i senare fallet individen oftast är oemottaglig för straffets avskräckande och förbättrande verkan och i alla händelser mindre mottaglig än en vanlig brottsling. Var abnormiteten endast tillfällig, följer av vad nu sagts, att ingen reaktion mot gärningsmannen från samhällets sida äger rum. Men om abnormiteten är bestående och den abnorme är samhällsvadlig, måste i stället för straff internering på vårdanstalt användas. Vad angår de halvabnorma³⁾, varmed betecknas individer, som väl icke nå upp till helabnormitet, men vilkas tillstånd dock i avsevärd grad skiljer sig från det normala, kan det icke a priori anses uteslutet att använda straff emot dem. I vissa fall är straff den lämpliga reaktionen, ehuru ett mindre straff än vanligt då bör komma till användning. I andra fall åter kan det vara lämpligare att använda internering. Vilkendera utvägen skall anlitas, blir domstolens sak att i

Frey Svenson, Den straffrättsliga tillräkneligheten, 1909; Olof Kinberg, Brottslighet och sinnessjukdom, 1908; Föredrag vid svenska kriminalistföreningens årssammanträde 1916 i Förhandlingarna vid nämnda sammanträde, s. 104 o. f.; Om den s. k. tillräkneligheten, 1917; A. Friedenreich, Tilregnelighed fra Lægens standpunkt, 1910.

¹⁾ Sid. 151—152.

²⁾ Sid. 157—158.

³⁾ Sid. 158—160.

varje särskilt fall bestämma, därvid dock internering icke bör ifrågakomma annat än beträffande de vanartiga halv-abnorma.

De sålunda angivna allmänna grunderna för behandlingen av abnorma brottslingar överensstämma med de nyare principer, som allt mera göra sig gällande, och emot dessa grunder synes mig någon anmärkning i huvudsak icke vara att göra. Däremot tror jag, att den formulering, reglerna fått i det av Thyrén utarbetade förberedande utkastet till strafflag¹⁾, icke i allo är lycklig; det är med denna formulering, som jag i det följande skall sysselsätta mig, därvid jag huvudsakligen skall hålla mig till stadgandena i 4 kap. 1 och 2 §§. Dessa äro av följande lydelse:

1 §.

Gärning, som begås av avvita, vare från straff fri; så ock gärning, begången av den, som, utan egen skuld, råkat i sådant sinnestillstånd, att han ej till sig visste eller att han var oförmögen att handla efter sin vilja.

2 §.

Prövas någon, som brottslig gärning begått, därvid hava, utan egen skuld, tillfälligtvis befunnit sig i sådant tillstånd, att hans insikt om sin handlingens betydelse eller hans förmåga att handla efter sin vilja varit väsentligt försvagad, utan att han dock kan för strafflös anses efter 1 §; eller har någon, under inflytande av varaktig sådan bristfällighet, begått brottslig gärning, därför han icke enligt 3 kap. 2 eller 3 § i förvaringsanstalt intagas bör; då skall till straff dömas och må straffet efter omständigheterna kunna nedsättas under vad eljest å gärningen följa bort.

Härmed sammanhänga nära bestämmelserna i 3 kap. 1—3 §§, vilka hava huvudsakligen följande innehåll: Om avvita begått gärning, som är belagd med tukthusstraff,

¹⁾ Se Johan C. W. Thyrén, Förberedande utkast till strafflag, kap. I—XIII (Allmänna delen), 1916.

skall domstolen förordna om hans intagande å vårdanstalt, varest han skall kvarbliva, så länge hans sinnesbeskaffenhet fortfar eller fara är, att den återkommer. Detsamma skall gälla, om avvita begår annat brott och det av gärningen i förening med hans sinnesbeskaffenhet ådagalägges, att han är farlig för allmän säkerhet. Begås gärning, som är belagd med tukthusstraff, av den, som, utan att vara avvita, likväl på grund av varaktig andlig bristfällighet måste anses vara endast i ringa mån mottaglig för den med straffet avsedda verkan, kan domstolen förordna, att han i stället för att straffas skall förvaras å allmän anstalt, så länge hans allmänfarliga tillstånd fortfar, dock minst i tre år. Var gärning, som begåtts av person i sist omnämnda sinnestillstånd, belagd med ringare straff, kan ock sådant förordnande meddelas, därest av gärningen i förening med gärningsmannens sinnesbeskaffenhet ådagalägges, att han är farlig för allmän säkerhet; dock må i detta fall gärningsmannen kunna utskrivas från anstalten redan innan tre år förflutit från det han intogs.

Vid betecknande av det sinnestillstånd, som utesluter straffbarhet eller eljest föranleder särskilda regler, begagna sig strafflagarna av olika metoder, som kunna hänföras till tre huvudgrupper: den biologiska, den psykologiska och den blandade. Den biologiska metoden inskränker sig till att med yttre kännetecken angiva det abnormalt tillstånd, som skall medföra strafflöshet eller annat undantag från de vanliga reglerna. Exempel därpå är, att det säges att den, som vid gärningens begående var sinnessjuk, icke straffas. Vid användande av den psykologiska metoden hänför man sig till det abnormalt sinnestillståndets psykologiska yttringar, såsom när det stadgas att den, som vid handlingens begående saknade medvetande om dess rättsstridighet eller förmåga att bestämma över sina handlingar, skall vara fri från straff. Den blandade metoden utgör en sammansättning av de bägge andra. Exempel är, att strafffrihet förkla-

ras skola inträda, om gärningsmannen på grund av sinnessjukdom saknade medvetande om handlingens rättsstridighet eller förmåga att bestämma över sina handlingar.

Den psykologiska metoden, som förr vanligen användes, har, på grund av därmed förenade olägenheter, i nyare lagar och lagförslag i allmänhet fått vika för den blandade. Emellanåt användes dock även den biologiska, och Torp har på ett efter min mening alldeles övertygande sätt visat, att icke heller den blandade metoden är tillfredsställande utan att den rätta är den biologiska. Enahanda uppfattning har med styrka gjorts gällande av de svenska psykiatrikerna Svenson och Kinberg¹⁾.

De uttryck, som användas för att utmärka de psykologiska kännetecknen på otillräknelighet, hänföra sig vanligen till vederbörandes bristande insikt om handlingens rättsstridighet eller bristande förmåga att behärska sin vilja. Den minskade tillräkneligheten är då tillstädes, när berörda insikt eller förmåga var i avsevärd grad försvagad.

Den danska strafflagskommissionen av 1905 ger i överensstämmelse härmed och med användande av den blandade metoden regeln om helabnormitet (den permanenta som den övergående) såsom straffbefriande det innehåll, att handlingar äro straffria, vilka företagits av personer, som på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet (Aandssvaghed) eller annat bristfälligt själstillstånd kunna antagas hava varit utan medvetande om handlingens rättsstridighet eller utan tillbörlig makt över sig själva²⁾.

Torp anmärker häremot till en början, att det är en illusion att tro, att man med en sådan formulering får ett

¹⁾ Se Carl Torp, Betænkning ang. de af den under 11. Aug. 1905 nedsatte Straffelovskommission udarbejdede Forslag indeholdende Udkast til Lov vedrørende den borgerlige Straffelovgivning, 1917, Motiver sid. 21 o. f., samt förut citerade arbeten av Frey Svenson och Olof Kinberg.

²⁾ Betænkning afgiven af Kommissionen nedsat til at foretage et Gennemsyn af den almindelige borgerlige Straffelovgivning, 1912, § 33.

angivande av otillräknelighetskriterierna, som är både biologiskt och psykologiskt bestämt. Då de bägge olika elementen äro inkommensurabla, måste man lägga övervägande vikt vid det ena. Och som den blandade metoden väljes framför den rent biologiska huvudsakligen för att domstolarna och ej läkarna skola få den avgörande inflytelsen på beslutet, blir det givetvis det biologiska elementet, som får stå tillbaka. Nu förklarar emellertid den psykiatriska vetenskapen, att den sakkunnige läkaren i regel icke kan med någorlunda säkerhet uttala sig om sådana saker som huruvida vederbörande kunnat inse handlingens rättsstridighet eller haft tillbörlig makt över sig själv. Domstolen kommer alltså att på den avgörande punkten stå utan vägledning från läkaren och saknar uppenbarligen själv alla förutsättningar för att bedöma frågan. Och vidare, även om med någorlunda säkerhet kunde antages, att t. ex. en sinnessjuk insett handlingens rättsstridighet, är detta icke avgörande för frågan om hans straffbarhet, emedan man på grund av omöjligheten att utreda det närmare orsaksförhållandet mellan sinnessjukdomen och handlingen nödvändigtvis måste utgå ifrån det övervägande sannolika, att handlingen var bestämd av sinnessjukdomen. Mot en sinnessjuk bör över huvud straff aldrig användas: är han återställd från sjukdomen, kan man icke från handlingen sluta till hans karaktär i normalt tillstånd och är därför i ovisshet, om han verkligen är i behov av straff; är han åter fortfarande sinnessjuk, har man ej utsikt att genom straffet avlägsna faran för nya brott, och straffet kan för övrigt i detta fall endast verka skadligt på honom. Motsvarande anmärkningar gälla om sinnesslöa och om personer, vilka mera tillfälligt befinna sig i ett tillstånd, som antingen kan betecknas som övergående sinnessjukdom eller i allt fall med hänsyn till sjukdomens inflytande på själslivet helt kan likställas med sinnessjukdom. Den danska strafflagskommissionen har mot den rent biologiska metodens användande anfört, att den lägger bedömandet av frågan om straffrihet i psykiatrikernas händer, var-

igenom det naturliga förhållandet emellan den tekniska sakkunskapen och domstolen förtryckes. Det är den senare, som skall träffa avgörandet; den förra skall endast meddela erforderliga upplysningar. En motsatt ordning är formellt oförenlig med den processuella och statliga ordningen, sådan den i alla tider och under växlande former måste vara. Detta påstående är, enligt vad Torp framhåller, icke riktigt. Här som alltid skall domstolen avgöra, om de av lagen fordrade kriterierna upplysas föreligga. Skillnaden i domstolens ställning gent emot det sakkunniga utlåtandet är icke principiell utan endast faktisk, eller densamma som alltid framkommer emellan de fall, då temat för utlåtandet är skarpt och stringent avgränsat, och dem, då det är hållet vagt och svävande. Sådana precisa formuleringar av temat förekomma emellertid även i andra fall både inom straffrätten och andra rättsområden. Vinsten av den biologiska metoden är just, att lagen ger ett kriterium på straffbarheten, vars tillvaro kan fullt vetenskapligt visas, medan användande av en metod med upptagande jämväl av psykologiska kännetecken icke kan stödja sig på vetenskaplig erfarenhet eller objektiva kriterier utan för ut i ett rent subjektivt godtyckligt skön.

Thyréns allmänna resonnement angående abnormitetens inverkan på straffbarheten synes mig hava bort leda till att vid lagtextens avfattande använts en rent biologisk metod, så mycket mera som han i fråga om både de helabnorma och de halvabnorma framhåller, att det närmare bestämmandet huruvida i de särskilda fallen abnormitet av ena eller andra arten förekommer måste bero på läkarevetenskapen ¹⁾. Han har dock, så vitt jag kan förstå, icke hållit sig till denna metod utan huvudsakligen använt psykologiska kriterier.

För att beteckna det mera permanenta tillståndet av helabnormitet har bibehållits den i nu gällande lag an-

¹⁾ Se Principerna I, s. 152 och 159.

vända termen avvita. Enligt motiven¹⁾ avser detta uttryck att omfatta »varje fullständig otillräknelighet av mera permanent natur, alltså dels sinnessjukdom (i inskränkt mening) dels sådan utvecklingshämning, som är höggradig nog att grunda full otillräknelighet«. Kinberg, som vid svenska kriminalistföreningens behandling av Thyréns utkast kritiskt belyste förslaget i förevarande del, utgick från, att ett enkelt konstaterande av sinnessjukdom eller sinnesslöhet enligt förslaget skulle vara tillräckligt för att utesluta straffbarhet. Denna tolkning av ordet avvita synes mig dock icke riktig. Språkligt sett betyder uttrycket väl detsamma som »från vettet« och torde således innebära ett försök att psykologiskt beskriva det tillstånd, som skall medföra strafffrihet. Lagkommittén, som i sitt förslag till straffbalk (1832) använde termen »galning eller avvita«, anförde, att under denna bestämmelse voro innefattade alla d e f a l l av sinnessjukdom, då man ej kan handla med den frihet eller urskillning, som för gärningens tillräknande erfordras. På detta sätt lär ock den nu gällande bestämmelsen böra tolkas²⁾. Av förut angivna skäl bör emellertid en dylik psykologisk etikettering undvikas. Härtill kommer, att ordet avvita icke längre i modern svenska användes i den betydelse det här skulle ha. Redan innan Thyréns utkast offentliggjordes, hade Svenson avgivit ett förslag i förevarande hänseende, och han formulerade ifrågavarande regel så, att den som var sinnessjuk eller sinnesslö skall vara strafflös³⁾. När lagberedningen skulle avgiva sitt förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning, företogs en undersökning, huru i lagspråket varaktig helabnormitet i sinnet borde betecknas, därvid ingående psykiatrisk utredning förebragtes. Därvid stannade man vid att ifrågavarande tillstånd, i överensstämmelse med vad Svenson förut föreslagit, betecknades såsom varande antingen sinnessjukdom eller sinnesslöhet. Med sin-

¹⁾ Se Utkast, s. 28.

²⁾ Se Johan Hagströmer, Svensk Straffrätt, I, 1901—1905, s. 157 o. f.

³⁾ Se Frey Svenson, anf. arbete, s. 30—31.

nessjukdom förstås egentlig sådan, därunder ej inbegripas vare sig varjehanda lindrigare psykoser eller sådana mindre defekter, som emellanåt uppkomma efter genomgången sinnessjukdom. Sinnesslöhet betecknar sådan grad av utvecklingshämning, som ligger under en utvecklingsnivå motsvarande den normalt vid straffmyndighetsåldern, 15 år, föreliggande. De läkvarvetenskapligt sakkunniga, som i ämnet hördes, tillstyrkte dessa beteckningar såsom motsvarande de inom den psykiatriska vetenskapen använda. Förslaget blev i denna del oförändrat godkänt¹⁾. Med den av Thyrén använda beteckningen avvita synes avses alldeles detsamma som med de nämnda uttrycken i lagen om äktenskaps ingående och upplösning. När nu uttrycken sinnessjuk och sinnesslö redan upptagits i lagstiftningen och motsvarande beteckningar användas inom läkarvetenskapen, föreligga tydligen starka skäl att även här begagna dem framför det föråldrade och meningen ej motsvarande uttrycket avvita²⁾.

Ett momentant tillstånd av hela bnormitet rubricerar den psykiatriska vetenskapen numera såsom en, låt vara snabbt övergående, sinnessjukdom. Det skulle därför kunna ifrågasättas att icke upptaga någon särskild regel för detta fall utan låta det gå in under regeln om sinnessjukdom såsom medförande straffrihet. En sådan terminologi skulle dock säkert icke överensstämja med det allmänna uppfattningssättet, åtminstone icke beträffande sådana fall, då vederbörande genom eget åtgörande t. ex. förtärande av rusdrycker givit anledning till att han kommit i det abnormalt tillståndet. Det är därför försiktigast att upptaga en särskild regel om straffrihet för brott begånget under tillstånd av nu ifrågavarande art. Thyrén formulerar denna regel så, att gärning begånget av den, som utan egen skuld råkat i så-

¹⁾ Se Lag den 12 nov. 1915 om äktenskaps ingående och upplösning, 1 kap. 2 §, 3 kap. 2 §, 5 kap. 2 §, 6 kap. 13 §.

²⁾ I Torps förslag, § 15, användes beteckningen sinnessjuk eller sinnesslö (sindssyg eller udpræget aandssvag).

dant sinnestillstånd, att han ej till sig visste eller att han var oförmögen att handla efter sin vilja, skall vara fri från straff. I motiveringen säges det¹⁾, att det ifrågavarande tillfälliga tillståndet hänföres till två former: »en sådan sinnesförvirring, att gärningsmannen icke till sig visste, samt oförmåga att handla efter sin vilja (t. ex. under inflytande av hypnos)«. Utom det av författaren anförda exemplet komma tydligen under regeln även andra somnambula tillstånd, feberdelirium, hög grad av berusning och dylikt. Den nu gällande lagen använder uttrycket: sådan sinnesförvirring att gärningsmannen ej till sig visste. Om man för angivande av den mera permanenta abnormiteten använder beteckningarna sinnessjukdom och sinnesslöhet, synes det vara synnerligen lämpligt att för utmärkande av den momentana abnormiteten bibehålla den gällande lagens uttryck sinnesförvirring, helst med tillägg, som utmärker att tillståndet var övergående. Därmed vinnas ock överensstämmelse med motsvarande beteckning i lagen om äktenskaps ingående och upplösning (5 kap. 8 §). Då emellertid detta uttryck enbart ej torde vara tillräckligt för att beteckna h e l abnormitet, fordras ett närmare bestämmande tillägg. Termerna att »han ej till sig visste« eller att »han var oförmögen att handla efter sin vilja« måste uppfattas såsom psykologiska beteckningar och lida av samma fel, som, enligt vad förut anmärkts, vidlåda alla dylika. De äro för övrigt, såsom Kinberg erinrat, begreppsligt obestämda eller för trånga²⁾. I lagen om äktenskaps ingående och upplösning heter det: »tillfällig sinnesförvirring eller annat sådant tillstånd, som utesluter rättslig handlingsförmåga«. Det tillägg, som där användes och som hänför sig till den allmänna avtalskapaciteten, lär emellertid ej böra användas i förevarande sammanhang. En tillfredsställande lösning synes vinnas, om man binder straffriheten vid den omständigheten att gärnings-

¹⁾ Se Utkast s. 28.

²⁾ Se närmare Kinbergs anförande i Svenska kriminalistföreningens förhandlingar 1916, s. 104 o. f.

mannen tillfälligtvis befann sig i sinnesförvirring, som är att likställa med sinnessjukdom. Man erhåller härigenom ett rent biologiskt kriterium, vars tillvaro i de särskilda fallen kan på vetenskapliga grunder fastställas¹⁾).

Strafffrihet vid tillfällig helabnormitet skall enligt utkastet icke inträda, med mindre vederbörande utan egen skuld råkat i sådant tillstånd. Bestämmelsen härom lär i främsta rummet ha tillkommit i syfte att ruset icke skall medföra straffrihet. Stadgandet i dess föreslagna ovilkorliga avfattning torde emellertid vara för strängt. Att den som själv försatt sig i sinnesförvirring i uppsåt att därunder begå en brottslig handling straffas lika, som om han befunnit sig i normalt tillstånd, är fullt befogat. Men om detta ej är fallet, synes rättsuppfattningen fordra, att ett mildare bedömande av brottet äger rum, när sinnesförvirringen nådde den grad, som här förutsattes. Redan under förarbetena till den nu gällande strafflagen²⁾ uppkastades den frågan, huru borde förfaras, om gärningsmannen genom förtärande av starka drycker själv försatt sig i sådan sinnesförvirring, som enligt regeln skulle medföra straffrihet; och uttalades då den uppfattningen, att i först nämnda fall brottet borde såsom uppsåtligt gärningsmannen tillräknas men att, om han eljest genom egen skuld råkade genom överflödig förtäring av starka drycker i dylik sinnesförvirring och därunder utförde ett varken förut beslutat eller ens påtänkt brott, detta senare ej borde kunna tillräknas honom såsom uppsåtligt, i följd varav endast straff såsom för vållande till brottet i förening med straff å fylleri borde åläggas honom. Detta vore onekligen det rationella. Men som naturligtvis straff för vållande i många fall icke kommer att i lagen upptagas, skulle följderna av en sådan regel bliva, att gärningsmannen i dessa

¹⁾ Torp använder (§ 15) beteckningen: personer, vilka i gärningens ögonblick varit i ett tillstånd, som är att helt likställa med sinnessjukdom.

²⁾ Se Lagcommitteen, Utlåtande i anledning av anmärkningar till förslaget till allmän criminallag, 1840, s. 104.

fall bleve alldeles fri från straff. Då detta icke torde vara tillrådligt, synes regeln kunna få det innehåll, att, om gärningsmannen själv försatt sig i det abnormalt tillståndet i avsikt att därunder begå brottet, han skall straffas, som om han varit i normalt tillstånd, men att han eljest skall erhålla lindrigare straff, än som i vanliga fall bort följa å gärningen ¹⁾).

Vid behandlingen av halvabnormitetens inverkan å straffbarheten upptager Thyrén först den tillfälliga halvabnormiteten. Denna karaktäriseras så, att gärningsmannen skall hava tillfälligtvis befunnit sig i sådant tillstånd, att hans insikt om sin handling's betydelse eller att hans förmåga att handla efter sin vilja varit väsentligen försvagad, utan att han dock kan anses för strafflös efter 1 §. Dessa rent psykologiska beteckningar träffas av alla de anmärkningar, som förut gjorts mot sådana. Ett enkelt och träffande biologiskt uttryck synes mig vara funnet, om man anger gärningsmannens tillstånd så, att han tillfälligtvis befunnit sig i sinnesförvirring, utan att han dock kan anses för strafflös efter 1 §. Därmed utmärkes, att han väl befunnit sig i ett sådant tillstånd, som kan karaktäriseras såsom sinnesförvirring, men att denna ej nått sådan grad, att den kan likställas med sinnessjukdom och således skall medföra fullständig befrielse från straff. Den straffnedsättning, som paragrafen avser att medgiva vid sådan lägre grad av sinnesförvirring, torde i enlighet med förslaget utan obillighet kunna knytas vid det villkoret att den ej var självförvållad, varav alltså blir följd, att ett rus, som icke medför fullständig sinnesförvirring, icke verkar straffnedsättning ²⁾).

¹⁾ Om behandlingen av denna fråga jämför Norska strafflagen, § 45, Danska strafflagkommissionens förslag, §§ 34 och 163, samt Torps förslag, § 16.

²⁾ Den Danska strafflagkommissionen använder, § 35, för betecknande av halvabnormiteten (den permanenta som den övergående) det uttrycket, att vederbörande befunnit sig i bristfälligt själstillstånd utan att dock straffskyldighet därigenom var utesluten. Torp upptar bland tillräknelighetsreglerna icke någon särskild bestämmelse om den över-

Den mera permanenta defekt, som stannar på halva bnormitetens grad, betecknar Thyrén med »varaktig sådan bristfällighet« (som angivits såsom kriterium på den tillfälliga halvabnormiteten). Om denna beteckning gälla således samma anmärkningar som nyss anförts rörande beteckningen av den tillfälliga halvabnormiteten. Dessutom kongruerar uttrycket icke med den beteckning för samma tillstånd, som återfinnes i 3 kap. 2 §, där det karaktäriseras såsom »varaktig andlig bristfällighet, utan att vederbörande dock är avvita«. Jag har icke kunnat finna något annat uttryck för ifrågavarande abnormitet än att i nära anslutning till Thyréns sist nämnda formulering beteckna den såsom ett tillstånd av varaktig andlig bristfällighet, som dock icke kan hänföras till sinnessjukdom eller sinnesslöhet. Jag inser dock, att det icke är omöjligt, att denna formulering kan missförstås, så att begreppet får för vidsträckt omfattning. Då det vid förevarande abnormitet lika litet som vid sinnessjukdom lär vara möjligt att i det speciella fallet avgöra, om brottet begåtts under inflytande av den abnorma sinnesbeskaffenheten, synes vad i förslaget förekommer därom att straffnedsättningen skall vara beroende på att gärningen begåtts under sådant inflytande böra utgå¹⁾.

I enlighet med vad nu anförts har jag uppgjort ett förslag till ändrad lydelse av de ifrågavarande paragraferna i 4 kap., därvid jag icke företagit andra mera avsevärda ändringar än sådana, som omedelbart följa av de framställda anmärkningarna. Enligt detta förslag skulle paragraferna få följande avfattning:

 gående halvabnormiteten utan tillämpar å den en bland straffmättningsreglerna intagen bestämmelse om straffnedsättning i fall gärningsmannen stått under inflytelse av stark sinnesrörelse m. m. (§ 79).

¹⁾ Torp betecknar (§ 17) den varaktiga halvabnormiteten sålunda: att gärningsmannen befann sig »i en ved mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevnerne betinget, ikke blot forbigaaende Tilstand, der dog ikke er af den i § 15 angivne Beskaffenhed«.

1 §.

Gärning, som begås av sinnessjuk eller sinnesslö, vare fri från straff; så ock gärning begången av den, som tillfälligtvis råkat i sinnesförvirring, vilken är att likställa med sinnessjukdom.

Har gärningsmannen genom förtärande av rusdrycker eller anorledes själv försatt sig i sinnesförvirring, varom nyss är sagt, i avsikt att därunder begå den brottsliga gärningen, vare sinnesförvirringen utan inflytande på straffbarheten. Är gärningsmannen eljest själv skuld till sinnesförvirringen, skall han dömas till straff, som är mindre än eljest bort följa å gärningen.

2 §.

Prövas någon, som begått brottslig gärning, därvid hava utan egen skuld tillfälligtvis befunnit sig i sinnesförvirring, utan att han dock kan anses för strafflös enligt 1 §, första stycket, eller har någon i ett tillstånd av varaktig andlig bristfällighet, som dock icke kan hänföras til sinnessjukdom eller sinnesslöhet, begått brottslig gärning, därför han icke enligt 3 kap. 2 eller 3 § bör intagas i förvaringsanstalt, må straffet efter omständigheterna kunna nedsättas under vad eljest bort följa å gärningen.